

Američani invadirali otok Iwo v bližini japonske celine!

Bombniki sestrelili 509 japonskih letal, potopili in poškodovali najmanj dvanaest ladij in parnikov ter porušili več vojnih tovarn. MacArthur naznanil reokupacijo Corregidorja in Bataanskega polotoka.—Rusi obkrožili Breslavo, glavno mesto Spodnje Šlezije. Bitke za posest osmega največjega nemškega mesta v teku.—Kanadske in britske čete drobe odpor sovražnika na severnem koncu zapadne fronte

GUAM, 19. febr.—Ameriške čete in pomorščaki so invadirali strateški otok Iwo v grupi Volcano, pravi uradni komunik. objavljen v glavnem stanu admirala Chesterja W. Nimitza. Ta otok leži 675 milj od japonske celine in 750 milj od Tokija, glavnega japonskega mesta.

Ameriška bojna letala bodo s tega otoka lahko vpriprajala napade na tokijska industrijska središča.

Admiral Nimitz je prejel naznanilo, da so ameriške letalske trdnjave in bombniki tipa B-29 zadnji petek in soboto sestrelili 332 japonskih letal v spopadih v zraku nad Tokijem in Jokohamo, nadaljnjih 177 letal pa so uničili bombe na tleh. Bombe so potopile in poškodovala najmanj dvanaest japonskih ladij in parnikov in porušile več vojnih tovarn.

Nimitz je čestital admiralu Spruancu in podadmiralu Mitscherju, ki sta zadala strahovite udarce japonski letalski in pomorski sili. Ameriške izgube v napadih na Tokio in Jokohamo so znašale samo 49 bojnih letal.

MANILA, FILIPINI, 19. febr.—Corregidor, vojaška trdnjava, je padel. Okupacija je sledila invaziji padalcev in bombardiranju trdnjave s morja.

Manilski zaliv je zdaj pod kontrolo ameriških sil. Ameriške čete so prejele Bataanski polotok ob tem zalivu.

Guam, 17. febr.—Možna ameriška letalska sila čez 1500 bojnih letal in bombnikov napada Tokio, industrijske in vojaške naprave. Letala prihajajo z letalonoscev in se vračajo nazaj po tovore bomb. Letalonosci so zbrani na morju manj kot tristo milj od obrežja japonske celine.

Admiral Chester W. Nimitz je razkril v bulletinu, da je peto ameriško bojno brodogojno koncentrirano pod poveljstvom admirala Spruancu zbrano tamkaj. Enote japonske mornarice se še vedno skrivajo in nočejo tvegati spopada z ameriško pomorsko silo.

Ameriške letalske trdnjave in bombniki tipa B-29 bombardirajo tudi otoka Iwo Jima in Volcano. Slednji otok leži 750 milj južno od Tokija. Bombardiranje je morda uvod v invazijo otokov. Bombe so utihlele japonske topniške baterije na obrežju.

Razdejanje, katerega so povzročile bombe v Tokiju in Jokohami, je ogromno. Bombni napadi so se pričeli v četrtek in nadaljevali v petek in soboto. Prvi napad je trajal devet ur. V tem času so ameriški letalci vrgli več sto ton zažigalnih in razstreljivih bomb na tokijske industrijske predele.

Admiral Nimitz je naznanil, da enote ameriške boje mornarice in letalske sile kontrolirajo Pacifik in ozračje nad njim. Ali bo japonska bojna mornarica prišla iz skrivališča in šla v boj, je predmet ugibanja. Ameriška pomorska sila je pripravljena za spopad.

Manila, Filipini, 17. febr.—Ameriške čete so reokupirale zgodovinski Bataanski polotok. Prve čete so se izkrcale na južni konci polotoka zadnji četr-

Večji pritisk na fašistične države

Resolucija sprejeta na zborovanju unij

London, 17. febr.—Delegati na zborovanju svetovnih strokovnih unij so sprejeli resolucijo s pozivom na zaveznike, naj povečajo pritisk na Španijo, Argentino in vse druge fašistične države, "ki pod pretvezo nevtralnosti pomagajo našim sovražnikom."

Resolucijo je sestavil odbor, čigar načelnik je Reid Robinson, ameriški delegat. Ta je naperjena tudi proti Švedski in Švici in zahteva podvzetje korakov proti obema državam, da ne bosta več zalagali Nemčijo v vojnem materialu ali pa dali zavetje nemškim vojnim zločincem.

Dva ruska delegata sta podpisala poročilo, ki se nanaša na Japonsko. Ta označuje Japonce za agresorje, ki morajo dobiti isto kazno kot Nemci za storjene zločine v pokrajinah, katere so okupirali. To, da ruska delegata podpisala poročilo, je značilno, ker sovjetska Rusija ni v vojni z Japonsko.

Londonski Poljaki bruhaajo strup

Beirut in Osobka-Morawski v Moskvi

London, 17. febr.—Dasi noben pošten človek ne zanika Poljakom junaškega deleža v vojni proti Nemcem, bi vseeno spoznal, ako bi se bil udeležil konference, na kateri je Tomasz Arciszewski, predsednik poljske ubežne vlade, govoril, da ni nobenega upanja za spravo med to vlado in Rusijo.

Arciszewski ni povedal časnika, karjem ničesar novega. Sovraštvo do Rusov je dodal le strupa. Njegova siva brada se je ježila od srda, ki je udrihal po Rusiji in zaključku "velike trojice", da mora biti organizirana nova poljska vlada.

Opazovanje umiranja ni lep prizor, toda poljska ubežna vlada umira trdovratno. Člani te so demonstrirali, da bolj sovražijo Ruso nego Nemce. To je vzrok, da ne morejo soditi razumno in da so popolnoma slepi.

Arciszewski in njegovi padjasi govore kot ljudje, ki imajo izgubiti svoje domove in veleposredstva v vzhodnih poljskih pokrajinah, če postane Curzonova linija nova meja med Poljsko in Rusijo. "Mi ne bomo nikdar postali sužnji sovjetske Rusije v tem razkosanju Poljske, katero so sankcionirali zavezniki," je dejal Arciszewski.

Moskva, 17. febr.—Boleslav Beirut in Edward Osobka-Morawski, predsednik in premier poljske začasne vlade, sta dospela v Moskvo iz Varšave. Tu bosta imela razgovore z ruskim zunanjim komisarjem Molotovom ter poslanikom Velike Britanije in Amerike glede izvajanja dogovora, sprejetega na konferenci med Stalinom, Rooseveltom in Churchillom na konferenci v Jalti na Krimu, ki se nanaša na Poljsko.

Dogovor sankcionira Curzonovo linijo kot novo mejo med Poljsko in Rusijo in ustanovitve nove vlade. Gotovo je, da bo v novi vladi dobil pozicijo Stanislav Mikolajczyk, bivši predsednik poljske ubežne vlade in vodja poljske kmečke stranke.

JUGOSLOVANSKO LJUDSTVO PODPIRA MARŠALA TITA

Novo življenje se razvija v Belgradu po osvoboditvi

SUBAŠICEVA V LADDA ZAPUSTILA LONDON

Belgrad, 17. febr.—Jugoslovansko ljudstvo se je strnilo okrog maršala Tita in njegove administracije in se vrglo v novo energijo in zaupanjem v reševanje problemov. Prvi koraki za rekonstrukcijo Belgrada so bili storjeni.

Glavno mesto Jugoslavije vstaja iz razvalin in razvija se novo življenje. Atmosfera se je spremenila, kar se opazi na obrazilih ljudi in v odnosih med njimi. Še v novembru preteklega leta je bil položaj drugačen. Ponočnega vrvenja ni bilo, ker so morali ljudje ostati v svojih stanovanjih po osmi uri zvečer. Belgrad je bil takrat še mrk in otožen.

Danes je drugače. Ljudje lahko posejajo gledališča, katera zapro svoja vrata šele ob desetih zvečer. Na pravoslavno novo leto so bila gledališča odprta vso noč. Trgovine so spet odprle svoja vrata.

Najbolj impresivne vtise človek dobi med ljudmi, ki so bili pred nekaj meseci še ostri kritiki Titove administracije. Večino so tvorili stari srbski demnčarji, ki so bili prepričani, da dežela drvi v komunizem pod Titovo administracijo, in so se bali, da bodo prišli pod nadvlado Hrvatov in Slovencev, ki so najbolj trpeli pod diktaturo srbske reakcije. Nacijska propaganda je bila učinkovita med srbskimi demnčarji. Ta se je naslanjala na načelo in politiko razdvajanja in vladanja.

Očitno je, da Jugoslavija ne drvi v komunizem. Ljudstvo si pod vodstvom maršala Tita samo utira pot v socialni, narodni in ekonomski sferi.

London, 17. febr.—Premier Ivan Subašić in večina članov njegove vlade so zapustili London in odpotovali v Belgrad, kjer se bodo pridružili maršalu Titu in formirali novo vlado. Spor med Titom in kraljem Petrom glede ustanovitve sveta regentov še ni izravnani, pričakuje pa se, da bo kmalu.

Kongresni odsek proti konskripciji žensk

Washington, D. C., 17. febr.—Kongresni odsek za vojaške zadeve se je izrekel proti amandiranju zakonskega načrta, ki določa konskripcijo moških za dela v vojni industriji ali vojaško službo. Amandiranje je predlagala kongresnica Clare Boothe Luce, republikanka iz Connecticuta, da se konskripcija raztegne na ženske v starosti 18 do 45 let.

Načelnik vladnega odbora hvali delavce

Washington, D. C., 17. febr.—J. A. Krug, načelnik odbora za vojno produkcijo, je pohvalil delavce v pismu, katero je naslovil kongresniku Ludlowu, demokratu iz Indiane. V tem pravi, da je bila le desetina enega odstotka delovnih dni izgubljena zaradi stavk v zadnjih treh letih.

Eksekucija vojnih zločincev v Bolgariji

Istanbul, Turčija, 17. febr.—Poročilo iz Sofije pravi, da je bilo 32 bolgarskih vojnih zločincev obsojenih v smrt in ustreljenih. Obsojence je izrekel ljudsko sodišče v Plevnu.

Domače vesti

Obisk
Chicago.—Gl. urad SNPJ je dne 15. t. m. obiskal Joe Ulešić iz Willarda, Wis.

Padel na bojišču
Livingston, Ill.—Na bojišču v Nemčiji je dne 25. jan. podlegel ranam Anton Koutin ml., član društva št. 96 SNPJ. Zapušča starše in brata, ki so tudi člani SNPJ.

Služi Strica Sama
Eveleth, Minn.—Jennie Mikulič, članica društva 130 SNPJ, je odšla v službo strica Sama kot bolničarka Rdečega križa.

Ranjen v Franciji
Luzerne, Pa.—Nicholas C. Vratarič, sin gl. odbornika SNPJ Franka Vratariča, je bil 24. jan. že drugi ranjen v Franciji.

Smrt pionirja
Frontenac, Kans.—Dne 13. t. m. je umrl Joe Bučar, star 80 let in doma iz St. Ruperta na Dolenskem. Bil je član društva št. 27 SNPJ in v Ameriki je bival 53 let. Zapušča sina, hčera in brata ter več sorodnikov.

Iz Kansasa
Kansas City, Kans.—Dne 7. t. m. je umrl Rihard Spaček, star 67 let in doma od Celja na Spodnjem Štajerskem. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil na cesti, ko ga je povozil avto. Bil je član društva 690 SNPJ in v Ameriko je prišel pred 40 leti z Westfalskega v Nemčiji. Zapušča žena, tri sinove (pri vojakih) in pet hčera.

Obsedno stanje
oklicano v Nemčiji

Sodišča pod nacijsko kontrolo

London, 17. febr.—Diktator Hitler in Himmler, načelnik Gestapa, nacijske tajne policije, sta oklicala obsedno stanje v Nemčiji. Sekira rabljev visi nad glavami vseh, ki bi se skušali izogniti dolžnosti zdaj, ko Nemčija zavojevana v smrtni boji. Hitler in Himmler sta izdala dekret, ki določa smrtno kazno za strahopetce.

Vojaška sodišča so bila ustanovljena v vseh ogroženih nemških mestih z oblastjo izrekanja smrtnih kazni. Ta so pod popolno kontrolo nacijske stranke. Celo na Bavarskem, ki še ni v nevarnosti invazije, so bila ustanovljena vojaška sodišča. Vsa, kemu, ki bi odrekal zavetje beguncem iz krajev, katere so okupirale ruske sile, preti ustrele.

Vojaškim sodiščem bodo pomagali politični voditelji in poveljniki enot elitne garde. Poveljniki armade je Hitler, elitne garde pa Himmler.

Pred sodišča bodo postavljeni vsi, ki izvrše prestopke proti varnosti države. Uradno naznailo, objavljeno po izdani dekreta, pravi med drugim:

"Težavna borba za obstanek in življenje Nemčije zahteva od vsakega posameznika lojalnost in pokorščino. Kdor se bi skušal izogniti dolžnosti, pokazal strahopetnost ali sebičnost, bo ustreljen."

Ovire glede potrditve Wallaceja odstranjene

Washington, D. C., 17. febr.—Nižja kongresna zbornica je sprejela načrt, da se korporacija za rekonstrukcijo finančne loči od trgovinskega departmanta, a 399 proti dvema glasovoma. Avtor načrta, ki je bil poslan v Beljo, da ga Roosevelt podpiše, je senator George, demokrat iz Georgije. S sprejetjem načrta so bile odstranjene zadnje ovire glede potrditve Henryja A. Wallaceja za trgovinskega tajnika.

Usoda Poljske vznemirja Vatikan

Obsodba dogovora "velike trojice"

Rim, 17. febr.—Da Vatikan ni zadovoljen z rezultatom konference med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom v Jalti na Krimu, je očitno. To se opazi v kritiki dogovora o usodi Poljske, katero Vatikan smatra za steber katoliške cerkve.

Od papeža Pija se ne pričakuje uradne izjave o zaključkih konference "velike trojice", dasi jih vatikanski krogi kritizirajo in obsodijo. Papež ni bil vprašan za nasvet in ne uradno obveščen o sprejetih zaključkih. Kakor ostali svet, je dobil informacije v časopisih.

Papeža obkrožajo kardinali in drugi prelati, ki včasih razkrijejo, kar Vatikan misli. Mnogokrat ti ne soglašajo glede dejstev in vsak si jih tolmači na svoj način. Da so vatikanski krogi alarmirani zaradi usode Poljske, je očitno. Okrog 6,000,000 Poljakov biva na vzhodni strani Curzonove linije, ki postane nova meja med Poljsko in Rusijo. Ti milijoni pridejo v okvir sovjetske Rusije, ki nima diplomatskih odnosov z Vatikanom. Gotovo je, da papež ne bo mogel vplivati na poljske katolike v Rusiji.

Papež še vedno upa, da bo kateri reprezentant Velike Britanije ali Amerike, ki se je udeležil konference "velike trojice", obiskal Vatikan. On bi pozdravil obisk Churchilla in Roosevelta. Poročila, da bo Roosevelt obiskal papeža, se vzdržujejo. Papež je imel razgovore s člani diplomatskega zbora poljske ubežne vlade, katero je "velika trojica" na konferenci v Jalti obsodila v smrt.

Apel grških levičarjev za enotnost

Borba proti fašizmu se mora nadaljevati

Atno, Grčija, 17. febr.—Zdaj, ko je dosega sporazuma med grško vlado in reprezentanti levičarskih grup zaključila grdo poglavje v grški zgodovini, ki je nastalo z izbruhom civilne vojne, akusa ljudstvo najti ravnovesje in pot v normalno življenje. Britaka oborožena sila je strla odpor levičarjev.

Listi grških levičarskih grup se trudijo v prizadevanjih, katerih cilj je ustvaritev atmosfere miru in slege. "Pozabimo na prošlost in lotimo se novih nalog, da se ustvari podlaga enotnosti," pravi list Rissospastis, glasilo komunistične stranke, v uvodniku. Ta tudi poudarja, "da se mora borba proti fašizmu nadaljevati. Dolžnost vseh je sodelovanje v kampanji, da se uniči fašizem v deželi."

List Elefteria Ellada, organ narodne osvobodilne fronte, je pozdravil obisk premierja Churchillja in zunanjega ministra Edena, zaenot pa je dal zagotovilo, da bodo levičarske grupe podpirale napore za uničenje fašizma.

Kljub doseženemu sporazumu se situacija ni dosti izboljšala. Desničarske grupe, ki služijo reakciji, še vedno napadajo levičarje in zahtevajo od vlade, naj jih likvidira.

Amerika dobi otoke na Pacifiku

Pariz, 17. febr.—Francoski krogi trdijo, da je "velika trojica" na svoji konferenci v Jalti na Krimu odločila, da Amerika dobi vse otoke na Pacifiku, nad katerimi ima Japonska mandat ali lastninske pravice, po zaključeni vojni. To so otoki na severni strani ekvatorja. Trditve francoskih krogov ni potrjena.

EKSEKUTIVA ADF ODBILA LEWISOVO ZAHTEVO

Vrata za vrnitev rudarske unije UMWA še odprta

GREENOVO STALIŠČE ODOBRENO

Miami, Fla., 17. febr.—Rudarska unija UMWA se še ne bo vrnila v Ameriško delavsko federacijo, ker je John Lewis, njen predsednik, vztrajal pri zahtevi, da mora on ali kateri drugi uradni UMWA postati član eksekutivnega odbora ADF. Člani slednjega so zaključili svojo sejo in izjavili, da so vrata rudarski uniji še odprta, če Lewis umakne svojo zahtevo.

William Green, predsednik ADF, je pojasnil, da ne more nihče priti v eksekutivni odbor v medkonvenčni dobi, če ni nobeno mesto izpraznjeno. Sedaj ni nobeno mesto izpraznjeno in iz tega razloga je bila Lewisova zahteva zavrnjena.

Nekateri člani eksekutivnega odbora, ki so bili naklonjeni Lewisu, so izjavili, da jih je njegovo stališče razočaralo. Očitno so mu, da se je razgalil kot oseba, ki hoče, da njegova beseda obvelja, zaenot pa so naglasili, da se rudarska unija lahko vrne v federacijo, če bo umaknil svojo zahtevo. Ako bo to storil, se bodo člani eksekutivnega odbora sestali na izredni seji in razpravljali o zadevi.

Green je dejal, da je bil dosežen sporazum o drugih pogojih glede vrnitve rudarske unije v federacijo, toda Lewisova zahteva je preprečila pobotanje. Prihodnja seja eksekutivnega odbora ADF se bo vršila v maju.

Člani eksekutivnega odbora so uradno potrdili Greenov odgovor, Philipu Murrayju, predsedniku Kongresa industrijskih organizacij. Slednji je v decembru preteklega leta poslal Greenu pismo s sugestijo, naj se ADF izreče za sodelovanje z unijami CIO v političnih in legislativnih zadevah.

Green je pred zaključenjem seje naznanil, da je ADF apelirala na vlado; naj ji dovoli reprezentacijo na konferenci Združenih narodov, katere se bo pričela 25. aprila v San Franciscu, Cal. On je dejal, da bo ADF poslala delegacijo na konferenco, čeprav bi bil njen apel zavrnjen.

Atlantski čarter ne velja za sovražnike

London, 17. febr.—Clement Attlee, podpredsednik vlade, je izjavil v parlamentu, da načela Atlantskega čarterja ne veljajo za sovražnike, temveč samo za države v okviru Združenih narodov. Attlee je bil opozorjen, da se načela niso tako tolmačila, ko je bil čarter objavljen. Njegov odgovor je bil, da zavezniki ne bodo barantirali s sovražniki.

Bolgarski generali pred ljudskim sodiščem

Sofija, Bolgarija, 17. febr.—Obravnava proti generalom in drugim vojaškim častnikom se je pričela pred ljudskim sodiščem. Vsi so obtoženi izvajanja nacijske politike v Bolgariji. Med obtoženci je petnajst generalov, šestnajst polkovnikov in čez sto drugih vojaških častnikov.

Belgijska vlada dobila zaupnico

Bruselj, 17. febr.—Poslanska zbornica je izrekla zaupnico novi vladi s 114 proti šestim glasovom. Predsednik vlade je socialist Achille van Acker.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice
Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosestanstvo \$9.00.Subscription rates for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih
člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (February 28, 1945), poleg vašega imena
na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-
vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Grmenje v Washingtonu

Po deželi se še vedno razlegajo odmevi velikega grmenja, ki ga
je povzročilo imenovanje bivšega podpredsednika Henryja A. Wal-
lacea za novega trgovskega tajnika. To grmenje burboncev je
bilo začasno suspendirano, ko je bilo odloženo ukrepanje o tej no-
minaciji za mesec dni. Takrat bo zopet vzplamtelo v senatu.Ta vihar je najbolj značilen vsled tega, ker meče precej luči in
je dober barometer o gospodarskih izgledih dežele po tej vojni. In
sicer je značilen vsled tega, ker pokazuje, kako malo možnosti je
za polno uposlitev po tej vojni.Tukaj namreč ne gre za Wallaceovo osebo, marveč gre za njegove
politično-gospodarske nazore, katere je zadnjič pred senatnim od-
rekom pogumno orisal. In ti njegovi nazori se največ sučejo o
splošnem blagostanju dežele, ki je po njegovi filozofiji dosegljivo
pod sistemom "free enterprise" (kapitalizmom), toda le pod pogo-
jem, da je v deželi dovolj stalnega dela za vse, oziroma "več dela
kot je delavcev," kakor se je sam izrazil. Dovolj dela za vse ob
dobri plači.Vprašanje je, kako to doseči. Wallace pravi, da je to mogoče
doseči pod sedanjim sistemom, ako je to smoter kapitalistov in
vladne politike. Toda ker mora biti jasno tudi vsakemu šolarju,
da "free enterprise" sam na sebi ne more garantirati dovolj dela
za vse, je dolžnost vlade, da to stori. In vlada naj to garantira in
ustvari ugodno gospodarsko klimo s tem, da prvič nudi vso oporo
biznisu, če je treba, tudi s subvencijami in cenenimi posojili, na
drugi strani naj v slučaju potrebe, ako pade število upošlenih de-
lavcev pod neko točko—57 milijonov—pa vlada sama maši vrzeli z
velikopoteznimi javnimi deli.

To je v kratkem jedro Wallaceve filozofije.

Navadnemu delavcu ali farmerju, ki ni kakšen boljševiski pre-
kucuh, marveč je v politiki pristaša te ali one kapitalistične stranke
in veruje predvsem v "dobre" kandidate, se bo tak program zdel
nič drugega kot "common sense"—navadna ali zdrava pamet.
Vprašal se bo tudi, če je zdaj v vojni dovolj dela za vse, zakaj bi
ga ne bilo tudi po vojni, v mirnem času, ko bi vendar producirali
boljše stvari kot so pa bombe in topovi in bojna letala in bojne
ladje in tanke in še polno drugih strojev za ubijanje ljudi?Vse to je res, ampak zdrave pameti je na svetu bore malo. Henry
Wallace je z njo prilično obdarjen, toda prav zdaj gre skozi naj-
boljšo šolo. Koliko se bo iz nje naučil, ne vemo. Toda če se bo
kaj naučil, se bo naučil predvsem to, da je njegova filozofija pre-
cej utopična. In utopična je v tem, ker misli, da je iz kapitalizma,
po njegovem "free enterprise," res mogoče napraviti nekakšen
odprt samostan ali "Salvation Army," ki bo pasila vsakega potni-
ka in vsakega delavca s kruhom in vinom, s potoico in mesom in mu
povrhu še dala dobro stanovanje in vse druge udobnosti.Če bi bili vsi kapitalisti približno takega mišljenja kot je Henry
Wallace, bi bilo mogoče res spreobrniti tudi—huduša v dobrega
vevnika. Toda do danes se kaj takega še ni zgodilo pod solncem
in dvomimo, da se bo to zgodilo v tej deželi, ki je za "srečne" ali
"bolj srečne" res polna medu in mleka, toda mnogi se morajo za-
devoliti le v grenkim sirupom in siratko. In slednjih bo po tej
vojni še več kot jih je bilo v letih pred vojno, v dobi velike krize.In prav temu bi se rad izognil Henry Wallace—enaki ali pa še
večji krizi in brezposelnosti kot je bila v letih pred vojno. Goto-
vo bi se temu radi izognili tudi vsi delavci, kajti velika masna
brezposelnost zanje pomeni, da mogoče ne bodo deležni niti sirupa
in siratke. Goto vo bi se temu radi izognili tudi farmerji, katerim
so še v spominu "Hooverjevi časi," ko je bila pšenica po 30c bušel,
kivave po grošu, za teleta in prašiče pa niso dobili niti dovolj za
transportne stroške in svoje farme so branili z vilami in puškami
pred prisilno prodajo.Želje Wallacea in delavcev in farmerjev in mogoče sem pa tam
tudi kakšnega kapitalista in trgovca in profesionista so lepe, ampak
Wallace je—sanjač... Najbrže je sanjač tudi v očeh marsi-
katerega farmerja, ki danes žanje kot ni že dolgo, ali pa sploh še
nikdar žel tako bogato. Lahko je sanjač tudi v očeh marsikate-
re delavca, bodisi z nizko ali visoko plačo. Sanjave... predsodki
in ignoranca.Da je Wallace sanjač v očeh vseh burboncev iz vrhnje plasti, je
gotovo. To so zadnjič povedali v kongresu na ves glas in takoj
podvzeli korake, da preprečijo njegovo potrditev za trgovskega
tajnika. Toda če že tega ne bodo mogli dočeti, je večina pa za to,
da se iz njegovega področja vzame vsa ogromna gospodarska sila
vredne Rekonstrukcijske finančne korporacije, pod katere okri-
ljem je blizu ducata raznih gospodarskih ustanov federalne vlade
s skupnim premoženjem okrog 40 milijard dolarjev.Wallace je odprto povedal, da bi vodil te ustanove in trgovinski
departament tako, da bi služil malemu in velkemu biznisu v kam-
panji "za svobodno Ameriko, ki bi bila tudi prosperna Amerika"
in za dosego predsednikovega programa za "60 milijonov del."Toda je malo upanja, da bo imel to priliko. Tudi če bo končno
potrjen za novega trgovskega tajnika, ne bo imel nobene besede
pri vodstvu Rekonstrukcijske finančne korporacije. Prilike ne bo
imel, ker so na delu premočne sile, ki so proti temu, da bi vlada
komu garantirala pravico do dela, še manj pa 60 milijonov delav-
cev, kar bi bilo po sodbi ekonomov potrebno za dosego popolne
uposlenosti po vojni. Vsaj toliko delavcev bo na razpolago, ko se
vrnejo tudi fantje iz vojne. Toda v bizniških krogih prevladuje
mnenje, da bo kvečjemu na razpolago le 45 milijonov del, in to le
ob dobri gospodarski konjunkturi.Grmenja o tem vprašanju bo torej še dovolj v Washingtonu in
široj vse dežele.Glasovi iz
naselbin

NEKOLIKO DROBIŽA

Witt, Ill.—Skoraj vsi dopisni-
ki prično pisanje s poročili o
delavskih razmerah. Dela je da-
nes dovolj po vsej Ameriki. Se-
daj imamo res žalostne čase,
bodisi doma ali pa na bojiščih.
Ako grem v mesto, ne vidim ni-
kogar. Razmere so mi v spo-
min priklicale sledečo pripoved-
ko:Nekoč je prišel Lucifer po
kmeta, da ga odpelje s seboj.
"No, ti kmet boš šel z menoj,
ker si se pregrešil, ko si dal
premalo bere gospodu župniku,"
je dejal Lucifer. Kmet je odgo-
voril, da bo šel takoj z njim, sa-
mo poprej bi rad videl nekega
človeka. Z Luciferjem sta se na-
potila iskat moža, ki ga je imel
kmet v mislih. Srečala sta sta-
rega moža. "Ali je to pravi mož,
ki ga iščeš?" je vprašal Lucifer.
Kmet je odkimal. Nato sta šla
dalje. Srečala sta mladega mo-
ža, ki pa tudi ni bil pravi. Na-
to pa sta srečala lovca s puško
na rami. Lucifer je zopet vpra-
šal kmeta, če je lovec dotični
mož, ki ga išče. Kmet je priki-
mal."Torej ti si tisti mož, s kate-
rim bi kmet rad govoril," reče
Lucifer, nakar vpraša lovca, ka-
ko se pravi dolgi cevi, ki jo no-
si na rami. Lovec pa mu je od-
govoril, da je pipa za kajenje,
katero nese svojemu prijatelju.
Lucifer pa prosi lovca, da bi se
vsedla in skladila pipo tobaka.
"Meni je prav," je zvito dejal
lovec, nakar vzame iz žepa svo-
jo pipo, jo nabaše s tobakom,
Luciferju pa da dolgo pipo. Ta
jo dene v usta, nakar lovec spro-
ži in razneslo je Luciferjevo
glavo.Moja rodna vas se imenuje
Velika kostreznica. Cesta, ki je
vodila iz moje vasi proti Smart-
nu pri Litiji, kamor smo hodili
v šolo, se je vlekla dve miljii da-
leč po naši dolini do prostora,
ki smo ga imenovali pri Bajar-
niku. Skozi drugo dolino, ki se
je imenovala Jablanca, pa se je
vila druga cesta in pri Bajarni-
ku sta se spojili v eno. Iz naše
doline je navadno hodilo več
otrok v šolo, kakor pa iz Jablan-
ca. Prijateljstva pa ni bilo ne
med starejšimi in ne med šolar-
ji. Moram razložiti, zakaj ni-
smo bili prijatelji. Našo vas so
imenovali daleč naokrog "ko-
streniške buče," Jablančane pa
smo imenovali jablanške krofe.
Tako smo imeli vsak svoje ime.
Včasih smo se samo šalili med
seboj, včasih pa je prišlo do pre-
tepa. Rezultat pa je bil, da smo
bili faktično vsi skupaj tepeni.
Kostrezniške buče so preteple
jablanške krofe, učitelj pa je
našel kal kostrezniške buče. Ka-
kor hitro smo se spoprijeli, so
jablanške deklice hitro letele v
šolo in nas zatožile učitelju.Ko smo prišli v šolo, nas je na-
vrtil čaka učitelj, nas nagnal
po vrsti v svojo pisarno, kjer
nam je poštno pomeril hlače s
pušpanko.Prosveto čitam precej pazlji-
vo in prav tako vse dopise. Ne-
kateri so stvarni, nekateri pa ne.
Uredništvo pa je že samo pri-
znalo, da ne more vsem ljudem
ustreči. To rad prizna vsak raz-
soden čitatelj. Čital sem tudipolemiko med sedanjim in biv-
šim urednikom, v kateri stres-
ta grehe drug na drugega. Pole-
mika se je vrtela okrog raznih
spornih vprašanj v stari domo-
vini in o drugem. Star prego-
vor pravi, da ni vse zlato, kar
se sveti. Urednikoma bi sveto-
val, naj se podata v staro do-
movino in se prepričata, kaj je
resnica in kaj ni.Naj se povrnem zopet v našo
naselbino. Iz naše naselbine pri-
da malo poročil. Seveda, vsak
rajši sedi za pečko kot pa da bi
pisal. V Prosveti čitamo razna
poročila o aktivnostih drugih
naselbin.Na bolniški listi je brat
John Perme, blagajnik društva
št. 151 SNPJ. On ima zlomlje-
no kost v nogi. Želim, da bi
kmalu okrevale.Na dopustu sta bila brata John
in William Korbar. Prvi služi
vojake v Texasu, drugi pa v Ca-
liforniji. Njun brat Carel Kor-
bar pa se nahaja na bojišču v
Franciji. On služi Strica Sama
že peto leto. Enkrat je bil že
ranjen, a zdaj se zopet bori. Vsi
trije imajo že šarže, kakšne, mi
ni znano. Vsi trije so člani dru-
štva št. 151 SNPJ. Želim, da bi
se kmalu zdravi in srečno povr-
nili domov k svojim dragim.
Naj še omenim, da je bil Carel
najprej poslan na Islandijo, od-
tam pa na Angleško in naposled
na bojišče v Francijo. Bori se v
tretji ameriški armadi. Da bi
naši fantje imeli veliko uspeha
in da bi končno zdrobili Hitler-
ja in njegove pomagače v prah!Ko pišem te vrstice, zboruje
"sveta trojica" neke v Rusiji.
Kaj bo prinesla na površje, bo
pokazala bodočnost. Ne verja-
mem, da bi prinesla kaj dobrega
za delavsko ljudstvo. Dokler
bodo hodili veliki uradniki po
blagoslov k papežu v Rim, ni
treba pričakovati kaj dobrega.
Po mojem mnenju, bi bilo bo-
lje, da bi se visoki uradniki izo-
gibal papeževu blagoslovu,
ker toliko pomaga kot lanski
sneg. Večkrat sem že čital v
časopisih, da vojna ne prinese
nikomur nič dobrega. To ni re-
sica. Prav sedanja vojna je te-
mu dokaz. Ako bi bil jaz po-
veljnik, bi prvo bombo prav go-
tovo spustil na Rim. Iz tega me-
sta se vedno dvigajo megleni
oblaki, ki zastupljajo ljudstva
po vsem svetu. Ako bi bili vsi
ljudje enakega mišljenja in se
otresali tistega božanstva, bi
imeli mir na veke.Ko mi je bilo deset let, sem
večkrat obiskal našega sosedo,
ki je imel velik čebelnjak. S
sosedovim stricom sva sedela
pogled čebelnjaka in opazovala
pridne čebelice, ki so prinašale
med v panje. Večkrat sem tu-
di videl čebelice, ko so nava-
lile na drugo čebelo in jo umo-
rile. Stric mi je razložil, da so
tiste umorjene čebele troli, ka-
teri niso hoteli delati, zato te
trote pred zimo umore in jih
zmečejo iz panjev. Čebelice so
tako majhne in imajo razum,
človek pa ima velike možgane,
toda jih ne zna porabiti.Tudi v človeški družbi je do-
sti trotoev, ki bi jih bilo treba
iztrebiti. Ako ne bi hoteli pri-
jeti za delo, naj bi pomrli za
lakoto. Ako bi se delavci zdru-žili po vsem svetu in prijeli va-
jeti v svoje roke, bi lahko zdru-
ženi vladali. Toda na žalost de-
lavci rede mnogo trotoev in jim
kupičijo premoženje. Pravijo, da
5% bogatašev kontrolira 95%
ljudi. Na svetu manjšina vlada
večini zato, ker človeški mož-
gani ne funkcionirajo pravilno.
Poprimimo se pravega dela in
delujmo skupno, ker v slogi je
moč!

Jos. Hauptman.

POROČILO O PRISPEVKIH

Broughton, Pa.—Ker prav se-
daj pošiljam naročnino za Jaco-
ba Keržišnika, naj obenem po-
ročam imena darovalcev, ki so
prispevali za staro domovino.
Prispevali so: Slovenian Hall
Ass'n \$50, društvo št. 52 SNPJ
\$20; po \$10: Mike Rebernik,
Frank Skvarča, John Gitnik,
Mary Zupančič in Joe Zupančič;
po \$5: Frank Shiffer, Frank
Paulovec, Anton Petrovič st.,
Pauline Logar, Frank Čampa,
Petrovič in Nool, Martin Gori-
šek, Mary Cusie, John Škerbec,
James F. Galley, Chas. Bruce,
Andy Keržišnik, Dolinar Bros.,
Frank Artnak in Mary Sinko-
vec. Ena oseba je darovala \$4,
tri po \$3, 13 po \$2, 42 po \$1, de-
vet po 50c in ena oseba 45c. Sku-
paj \$280.95. Denar je bil odpo-
slan 16. januarja na gl. predse-
dnika Vincenta Cankarja. Srčna
hvala vsem darovalcem in nabi-
ralcem!

John Dolinar.

GLAS IZ WYOMINGA

Hudson, Wyo.—Naznanjam, da
je prišla smrt zopet pogledat v
Rock Springs in si izbrala že
bolj priletnega naseljenca Joeya
Haffnerja. Pokojnik je bil do-
ma iz Stare loke na Gorenjskem,
star 69 let. Tu zapuščila dva bra-
tranca, in sicer Johna Sifferja
v Chisholmu, Minn., ter Antona
Sifferja v Milwaukeeju. Bil je
naročnik Prosvete, katero je zelo
rad čital.Bilo je meseca julija, ko mi je
potožil, da mu srce prehitro bije,
letos se mu je pa ustavilo. Ved-
no je želel imeti civilen pogreb,
toda pokopali so ga vseeno cer-
kveno. No, dokler je bil živ ni
videl cerkve znotraj in je tudi
sedaj ni, ko je v "mrtve". Saj
pravim, denar je sveta gospodar.
Naj v miru počiva!Letošnji Družinski koledar
sem prečital. Kdor ga še nima,
naj si ga naroči in ne bo mu žal,
ker je res veliko zanimivega čti-
va v njem.Dne 25. januarja sem prejel
po pošti kakih deset izdaj Ame-
riške Domovine. Prebiram to in
ono in tudi newburške novice.
Čitam o Judežu Iškarijotu in
Kristu, saj sta oba znana po vsem
svetu. Seveda so nam še v šoli
povedali, da so pismarji in fa-
rizeji spravili Kristusa na križ.
Judež se je pa sam pomagal na
drug svet. Kdor čita in kdo ho-
če lahko vidi, da se Tito prav
tako bori proti Nemcem in za
osvoboditev Jugoslavije izpod
nemških in italijanskih okupa-
torjev kot Eisenhower. Samo
newburški novičar neče tega vi-
diti in piše, da sta papež in Hit-
ler poznana po vsem svetu. Saj
sta si tudi podobna. Koliko pa-
pež dela za resničen mir, se vidi
iz tega, kako je z eno besedo
branil Mussolinija, ko je zatiral
primorske Slovence, Grke in
Abesince. Sedaj pa, ko papež
vidi, da Hitlerju teče voda v
grlo, da mu bje zadnja ura, bi
ga rad rešil zaslužene kazni.Nadalje piše Ameriška Domo-
vina, da sta governor Lauschein Adamič znana po vsej Ame-
riki. To je resnica. Oba sta
imenitna moža. Adamič ne bo
tako hitro pozabljen, kakor bi
nekateri radi videli. Kdor se to-
liko trudi in dela za blaginjo
Slovenije in Jugoslavije, kot se
trudi Adamič, ne bo pozabljen od
zavednih rojakov.Urednika Ameriške Domovine
tudi skrbi, kako Mirko in Lojze
vozita barko z obleko v staro do-
movino. Le nič strahu! Ona dva
že vesta, kaj delata. Ako bi vsak
rojak toliko prispeval za staro
domovino kot je prispeval ured-
nik A. D., potem ne bi potrebo-
vali nobene ladje, kajti ne bi
imeli kaj peljati partizanom.V Prosveti vidim, da je tudi
bivši urednik Prosvete proti par-
tizanom. Ne vem, kaj je njemu
padlo v glavo. Včasih je bil dru-
gačnega mnenja. Pač vsak po
svoje.

J. Pintar.

PRISPEVKI

Ironton, Minn.—V tukajšnji
naselbini smo izvolili odbor za
pobiranje prispevkov za staro
domovino. Odborniki so člani
SNPJ, ABZ, HBZ in SZZ. V
odboru so Anton Krmpotich,
Marko Vukelich, Tom Špolj,
Blaž Tomljanovich, Frank Do-
min, mrs. Špolj, mrs. Domin,
mrs. Marold, mrs. Petrich, mrs.
Debelak in Steve Prpich.Šli smo na delo in zbrali sku-
paj \$463.25, od tega denarja pa
smo potrošili za vozno obleko,
katera je tehtala 628 funtov,
\$42.67. Denar smo poslali tajni-
ku Združenega odbora južnih
Slovanov Strahinji Maletichu.Na tem mestu priobčimo ime-
na darovalcev, ki so darovali \$5
ali več. John Andolšek in žena
\$15, društvo št. 489 HBZ \$12;
po \$10: Steve Prpich in žena, Mari-
jan Koroeh in žena, Anton Krmpo-
tich in žena, Tom Špolj, Blaž
Tomljanovich in žena, John Pet-
rich in žena, George Špolj, Slave
Tomac, John Mrkonjich in žena,
C. E. Hawkins, lokal 1705 G.I.O.
Ironton, First National Bank,
Crosby, First National Bank,
Deerwood, društvo št. 197 SNPJ;
po \$5: Pete Pekarich in žena,
Marko Vukelich in žena, Joe Pa-
velich in žena, Gust Butorac in
žena, John Padan in žena, Mar-
ko Krmpotich in žena, George
Žagar in žena, Pete Markovich,
Cooperative Store, Crosby Hard-
ware Co., Fairway Super Mar-
ket, Crosby Meat, George A.
Nelson, Stanich Bros., Carl Dan-
dria, John Tauzin in žena,
Taurin Tower, Ironton Quality,
Ironton Hardware, Cunningham
Close Co., F. A. Linberg, Crista
Caffe, Crosby, Crosby Theatre,
Frank Buštader in žena, Andrew
Dražich in Frank Domin.Odbor se vsem darovalcem
najlepše zahvaljuje! Odbor.NEKOLIKO
RAZMOTRIVANJABellingham, Wash.—H v a l a
uredniku in bivšemu uredniku
za užitek, ki sem ga imel s čita-
njem polemik, ki sta jih imela
zadnje čase med seboj. To mi
daje misliti, da smo še daleč od
—delavske zmage... Se bomo
služili kapitalizmu. Še bodo ne-
kateri plaval v izobilju, drugi
pa stradali.Nekateri pravijo—"izobražuj-
mo mladino!" Vse naše stokanje
in jeza ali pa odobravanje ne
pomaga nič. Svet se razvija na-
prej, pa naj še toliko hvalimo to
in grajamo ono. Pračlovek je
živel sam zase, neodvisen od
drugega, danes pa živimo v sku-
pinah in smo odvisni drug od
drugega. Posamezno imamo le
želje, trpljenje, maščevanje in
tudi veselje. Ampak tudi to je
skupno, z razliko seve, v kak-
šnih okoliščinah se posameznik
nahaja. Iz teh okoliščin gleda-
mo v svet in tako imamo razli-
čne sodbe, kot imata ta dva
urednika.Tudi jaz imam svoje mnenje
o bodočem povojnem statusu, a
miru pa ne more nihče garanti-
rati. Torej—imamo dva siste-
ma; okoli katerih se vrti vse dru-
go, in prej ali slej bosta priteg-
nila nase vse druge manjše sku-
pine. Neodvisnosti malim nara-
dom ni mogel nihče garantirati,
namreč ekonomske neodvisnosti,
že odkar svet obstoji. Tudi v
skupini ene države smo posamez-
no zelo ločeni po imetju. Neka-
teri posamezniki lastujejo toliko,
da bi od njegovega imetja lahko
lepo in udobno živelo tisoč oseb.
Vzlic temu pa slišimo toliko pet-ja o demokraciji, da nas že ušesa
bole...Nekje daleč je bila velika dr-
žava, v kateri sta bila dva razre-
da tako daleč ločena, da ni bilo
sploh nobenega inženirja, ki bi
mogel napraviti tak most—de-
mokracijo, da bi se ta dva dela
spojila v eno. Ampak bila je
potreba... človek hoče živeti
... In zgodilo se je v zgodovini
že mnogokrat, da se je skupina
uprla proti lastni skupini v isti
državi, se nato odtrgala, odcepila
in šla svojo pot. Tako danes sto-
jimo pred alternativo dveh sis-
temov. Danes ves svet ugiblje,
kak bo bodo storili trije možje.
Kakšen bo mir?Eno je gotovo. Čudežev ni
morejo delati, kajti so samo ljud-
je, katere je usoda postavila tam,
kjer so. Po moji sodbi bodo
skušali izravnati nasprotstva, v
kolikor se pač dajo izravnati, ne
pa kot bi mi posamezniki želeli.
Danes so razmere v Evropi dru-
gačne kot so bile pred 25 leti, to
je po prvi svetovni vojni. So-
dim, da bo Evropa razdeljena na
dva ali tri dele. Amerika najbrž
že ne bo zahtevala teritorijev,
temveč le prosto pot za svojo tr-
govino. Torej bo Evropa sovjet-
ska in britanska. Male države
bodo ostale le še po imenu, a
kralji in drugi potentati bodo
šli, mislim tiste, ki se bodo zna-
šli pod sovjetskimi sistemom.Pod britanskim—kapitalističnim
režimom jih bodo še negovali kot
neke priveske, a ne dolgo—saj
tako mislim. In tako se bo pri-
čelo novo življenje...
Naj še nekaj pripomnim. Sla-
vospevi posameznikom niso nič
novoga, kakor nam pripoveduje
zgodovina. Kar pa se tiče na-
slova "diktator," pa sem pisal že
v prejšnjih dopisih. Vprašanje
je, kdo in komu "diktator" dik-
tira ali zapoveduje in zakaj. In
prav tako je vprašanje, ali za-
poveduje in škodo ali v korist?
Če je kdo zapovedal narodu ob-
ligatno šolanje in prisilno higije-
no, prisilil lenuhe, da opravljajo
koristno delo, uvedel kolektivno
kmetijstvo in kolektivno indus-
trijo z modernimi stroji, tak pač
ni grd diktator. Oja, priznam,
za prejšnje lastnike obširnih po-
ljan in za ljudske izkoriščevalce
je to diktatorstvo, grdo diktator-
stvo! In oni, ki so proti takemu
diktatorstvu, so z lastniki! To
je vendar dovolj jasno, pa naj
bodo še tako veliki socialdemo-
krati. Dobri gospodarji, vojsko-
vodje ali kapitanji na morju so
vedno želi priznanje. Vem, dia-
kocepci govore o politični svobo-
di ali diktaturi. Toda ta je tako
vijugasta in opolzka, da je ne
moreš držati pri sebi. Na pri-
mer, "premogarji so se skušali iz-
nebiti Johna že pred 25 leti, pa
se ga še danes niso iznebili in
kakor kaže se ga ne bodo tudi v
bližnji bodočnosti.Pa saj se ne izplača pripraviti
—govorimo rajši o vremenu. Do
danes, 31. januarja, še nismo
imeli snega ne pravega mraza,
toliko da zunaj voda zamrzne.
Prva polovica tega meseca je bi-
la deževna, a druga bolj suha.
S tem pa ni rečeno, da je čas za
delo na vrtu, kajti zgodi se, da
pride slana tudi v aprilu. Tukaj
je moj naslov: 3208 Peabody st.,
Bellingham, Wash.

George Gornik.

UJETNIK IŠČE SORODNIKE
Camp Roberts, Cal.—Spodaj
podpisani bi rad vedel za svo-
je sorodnike, ki se nahajajo ne-
kje v Ameriki. Pišejo se Per-
čič, Sosič in Načinovič. Jaz sem
doma iz Pole in se nahajam v
Združenih državah kot italijan-
ski ujetnik.Zelo bi cenil, ako bi mogel do-
biti kakšne hrvaške ali pa slo-
venske knjige, katere sem pri-
pravljen plačati. (Za knjige se
obrne na Prosvetno matico,
2301 So. Lawndale ave., Chic-
ago 23, Ill.) Moj naslov je: 10th
Italian Q M Service Co., Camp
Roberts, Cal.

Giovani Perič.

Rusko težko topništvo v akciji na vzhodni fronti v prodiranju proti Berlinu.

Slovenska vizija osvobojenja

Kenneth Matthews

Bil sem točno sedem tednov v štabu Slovenske osvobodilne vojske. Del dežele, ki sem jo pregledal, izgleda na zemljevidu tako majhen, ali ko sem hodil od vasi do vasi in lezel v hribe peš, se mi je zdela svetla in svetla, se mi ta svet v resnici ni zdel tako majhen.

Kaj človeka v tej zemlji najbolj priklene? V prvi vrsti navdušenost ljudi. Narod je ves navdušen. Biti moraš zelo hladnokrvjen in popoln gospodar samega sebe, da te ne zanese v slovensko vizijo svobode.

Borba proti sovražniku kar dobro napreduje. Gotovo boste razumeli, da ta borba nima nobene podobnosti z rednim vojskovanjem na drugih bojiščih. Ko so Nemci prodirali proti nam, imeli smo 1000 mož in 14 tanki, sedem vojakov, zakaj jih nismo ustavili s čelnim napadom. Potrežljivo so mi razlagali, kako dopuščajo sovražniku napredovanje, potem pa z bokov udarimo nanj ali pa ga obkrožimo. Ne dostojno se jim zdi prepuščati sovražniku kosilo, če ga lahko pripravijo v nahrbtnik. S pomočjo te taktike vedno zadenejo pravo.

Večkrat sem slišal govoriti ljudi, češ, da so partizanski uspehi včasih neresnični, toda če bi bili ti ljudje nekaj časa v slovenskem štabu, bi gotovo tako ne govorili. Uspehi so včasih naravnost čudoviti.

Morda so napredovanja v Sloveniji res počasna. Slovenci sami pravijo, da bo njih zemlja najbrže zadnja osvobodjena, ker je za Nemce zelo važna. Vsak dan pa le osvobode po kako vas in stalno izgublja sovražnik na svoji moči. Prvi "Jeepi" so pripeli v deželo v času, ko sem bil med njimi. Takrat so tudi Rusi pripeljali svoje prve bombnike na slovensko zemljo. Nekega dne je prifrčal britanski Hurricane kar podnevi in ostal med nami do drugega dne. Ljudje seveda marljivo zasledujejo vse te znake in napravljajo logične zaključke—zgaga ni daleč.

Življenje s partizani je lepo in prijetno. Čeprav sem videl dosti ran in smrti, vem, da njihovo življenje ni sama borba in trpljenje. Ne morem pa govoriti o življenju bojevnikov a da me omenjam pri tem civilistov, zlasti deklet, ki so vse zagorele od sonca. Tudi starčki in otroci, ki takorekoč noč in dan obdelujejo slovensko zemljo zato, da bi se borba lahko nadaljevala. Pridelali so čudovito dosti, prehranili so sebe in svojo vojsko—in v deželi, ki jo je zasedel sovražnik. Videl sem skupino Laštov, ki so prehodili peš dolgo pot iz Trsta samo zato, da bi dobili pri partizanih hrano in zaplenje.

V Sloveniji je sedaj izvršena popolna mobilizacija. Videl sem starčka, ki je imel 71 let in je hotel po vsej sili iti pomagat. Ko so ga zavrnili, češ, da je prestar, jim je odgovoril: "Ej, Hitler pa bi me gotovo porabil!" Častniki so se smejali.

Novice iz Londona o slovenskih gozdovih

V Sloveniji je sedaj zelo malo vojskih ur in najbolj zanesljivo ni postaviš uro, če poslušas BBC. Tri leta sem bil v evropskem oddelku BBC, toda v resnici pripravljeni moram, da nisem nikoli vedel točno kdaj so slovenske in avstrijske vojske misle. Ko sem prišel med partizane, pa sem si lahko hudo natančno zapomnil. Človek ima nekak čuden občutek,

ko posluša londonske vesti v gozdu, v sredi zasedene Evrope. Ta občutek je še prav posebne vrste, kadar sliši iz daljave pokanje granat in regljanje strojnice, medtem ko ti znani glas kliče: "Radio London".

Nekaj čudnega je tudi, da se le iz Londona izveš, kaj se godi dobrih dvajset milj od mesta, kjer si. Dvajset milj, to je šest ur hoda za kurirja, morda pa tudi več dni, če je železniška proga na poti. Če pa je kaka radio-oddajna postaja na razpolago, se pa zgodi, da je najkrajša črta, ki veže dva kraja v Jugoslaviji tista, ki vodi skozi London. Priljubljena služba je mogoče nekaj najboljše, kar so partizani v organizaciji dosegli. Če prečitaš samo enega izmed štirih slovenskih časnikov, ki izhajajo na osvobodeno ozemlju, mi boš težko povedal, koliko je svobodnih držav, ki imajo v tem oziru boljše službo.

Neverjetno je, da je mogoče izdajati resne in lepo tiskane časnike, od katerih ima vsak 15.000 izvodov naklade za zemljo, ki je zasedena od sovražnika. Uredništvo "Slovenskega Poročevalca", ki je glavno glasililo, je daleč globoko v črnem gozdu. Če greš od tam samo še malo dalje, se boš lahko srečal z rjavim kosmatincem—medvedom. List tiskajo na treh različnih krajih, to so uredili tako zato, ker ni praktično prenašati velikih količin čez Savo ali čez železniško progo Ljubljana-Trst. Prenos rokopisa za "podružnico" pa ni tako zelo tvegan.

Partizanski kurirji so pravi junaki te vojne. Videl sem izvođe, ki so jih imeli raztrositi po nemških barakah, kjer so bili zaposleni slovenski delavci ali domobranci. Angleški častnik mi je pri neki priliki dejal: "Moj kurir je s ravnokar vrnil ves krav in izgubil je svoj nahrbtnik, toda vsi častniki so bili v redu predani."

Ob avstrijski meji skoro vsak dan poročajo o novih uspehih. Ko sem nekoč spraševal, kako bi tudi te kraje obiskal, so mi dejali, da bi rabil do tja 12 dni hoda in nazaj tudi tisto, sam pa da lahko določim, koliko časa nameravam ostati tam.

Častnik oklopnih grenadirjev služi s Slovenci

Ravno ko sem se s težkim srcem poslavljaj od slovenske zemlje, je prišel v slovenski štab častnik oklopnih grenadirjev. Pripovedoval mi je o dogodkih v mesecu maju (1944) ob jugoslovansko-avstrijski meji. V tem času so se trije slovenski častniki napotili na jugoslovansko - nemško - avstrijsko mejo, da bi tudi tam organizirali slovenski odpor proti Nemcem. Čeprav so Nemci izselili in deportirali vse polno slovenskih ljudi, je vendar še ostalo mnogo slovenskega prebivalstva na obeh straneh nekdanje meje.

Po nemških grozodejstvih so bili prebivalci zelo prestrašeni, ali so se kljub temu Nemcem upirali.

Trije častniki: Gašper, poveljnik, Ciril, politični komisar in Marko, komandir, so obmejnimi Slovincem vili v srca novega poguma. Prav posebno se je odlikoval politični častnik, ki je star komaj 25 let. Nemškutarji, ki so pred prihodom slovenskih častnikov pridno denuncirali naše ljudi in povzročili mnogo gorja med slovenskim prebivalstvom, so s prihodom teh treh mladih mož utihnili.

Kmalu je bila organizirana potrebna posadka narodnih osvobodilcev, ki so jih kmetje podpirali, jih hranili in vzdrževali, osvobodili pa so branili kmečko ljudstvo pred prusjaskimi nasilji. Naravnost neverjetno je, kako previdno in zvičajno so se obnašali obmejni Slovenci. Radijske aparate, baterije in generatorje so poskrili v nekaj minutah, tako da za gestapovce ni ostala nobena sled na razpolago. Po navadi niso ostajali več kot dva dni v enem naselju. Čevlje niso sezuvali. Obmejno ozemlje je bilo zelo nevarno, ne samo za partizane, pač pa tudi za Nemce. Pogostokrat so Nemci točno zvedeli, kje kampirajo partizani in so jih napadli kar s petih ali šestih strani. Partizani pa so se razblinili kot plin, pustili sovražnika v notranjost, nato pa ga obkolili in pokončali.

Poveljnik Gašper je bil pravi gerilec. Okrog pasu je nosil več pištole. Imel je dolge brke, bistre oči in izgledal je kot pomorski pirat. Pogostokrat se je postavil tja, kjer je bil bolj najhujši, pa je kričal Nemcem: "Petsto mark tistemu, ki me zadene!" Pa ga nikoli niso zadeli. Po poklicu je bil kmet.

Zavezniki so pošiljali hrano in pomoč z letali in spuščali te stvari s padali. Neoboroženi partizani so pobirali orožje in potrebščine ter odnašali na varno. Mnogi teh osvobodilcev so bili v nemški vojski, pa so jo popihali med osvobodilce. Če jim je prišlo v roke neznano orožje, n. pr. ameriški Springfield ali Marlin, so ga v par minutah razstavili, mu pregledali drobovje, da so tako spoznali njegove skrivnosti.

Angleški častniki, ki so samo enkrat dnevno jedli in tudi spali, so mi pripovedovali, da je ta vojna kar zabavna. Major R., novozelandski zdravnik, hrani Titovo sliko z lastnoročnim posvetilom: "Dr. R., ki je toliko storil za jugoslovanske ranjence." Ta zdravnik bo po vojni lahko napisal ogromno knjigo o svojem delu in o pogumu Jugoslovancev.

—Bazovica.

Sovražnikove izgube

Šef štaba vrhovnega poveljstva N.O.V. navaja v članku, ki ga je priobčila "Nova Jugoslavija", izgube sovražnika v teku sedme nemške ofenzive proti N.O.V. Jugoslavije. Sovražnik je imel te izgube: 20.500 mrtvih, 6500 ujetnikov in 16.000 ranjenih. Zaplenili pa smo: 90 topov, 19 tankov, 3 letala, 80 motornih vozil, 16.000 pušk, 60 vagonov municije in 800 konj. Uničenih pa je bilo 175 topov, 108 tankov, 37 letal, 1400 motornih vozil, 94 lokomotiv, 700 vagonov in 96 mešanih vojnih pripomočkov.

Istočasno z vojaškimi pripravami potekajo tudi politične priprave za bodočo vojno. Rosenberg, ki je bil minister vzhodne nemške oblasti, se je vrnil zopet na svoje staro mesto kot ideološki vodja nacistične stranke. Na svojem novem mestu je pričel z novo kampanjo, ki je neposredno pod Hitlerjevim in Himmlerjevim vodstvom, za formiranje nove elite fanatikov, ki naj bi bili zadnji bramborci "večnih idej nacional-socializma". Ta elita se rekrutira med Hitlerjevo mladino in tudi med redno armado. Od časa do časa javlja nemški tisk, da je bil po kak pripadnik te elite postavljen na odgovorno mesto v stranki, v državni upravi ali pa v organizaciji narodne obrambe.

Nacisti v splošnem ne delajo posebne reklame za to novo elitno. Pred šestimi meseci so pa vendarle z velikim pompom razglasili ustanovitev političnih komisarjev v nemški Wehrmaecht, ki naj bi se polagoma polastili stvarnega nadzorstva nad nemškimi oboroženimi silami.

Izvajanjem Heinza Schmidta

Hitlerjeva "črna vojska"

Nemški komunistični časnikar Heinz Schmidt, ki je polna tri leta prebival v nemškem koncentracijskem taborišču, nato pa pobegnil na Angleško, je priobčil v glasilu komunistične stranke v Angliji "Daily Workerju" članek, v katerem je z neverjetno točnostjo napovedal, kaj bo Hitler storil, ko bodo zavezniške armade prispele na nemške meje. Med drugim je dejal tole:

Kakor hitro bodo zavezniški predrl na nemško ozemlje, bo Hitler proklamiral "sveto črno vojsko" to se pravi mobilizacijo celotnega prebivalstva. Izvajanje taktike "požgane zemlje", gerilske vojne itd. V trenutku, ko bodo zavezniški zboljšali metode bliskovite vojne, bo Hitler poskušal v vsem posnemati metode odpora, ki so v tako veliki meri prispevale k nemškemu uničenju v Rusiji in Jugoslaviji.

Kakor je to pri Nemcih navadno, so priprave za "črno vojsko" pričele že zdavnaj. Pred letom dni so bile formacije S. A. rjavosrajnikov, ki so jih 1. 1934 razgnali, postavljene zopet v ospreje z nalogo, da vse Nemce od 12 let starosti naprej naučijo streljanja s puško. Nemški časniki so pisali, da je bilo na ta način deset milijonov mož, dečkov in tudi nekaj deklet že izurjenih. Najboljšim strelcem so dovolili, da gredo na bojišče, neglede na njih starost. Britanske in ameriške čete so nekaj teh strelcev srečale v Normandiji, v Parizu in v ostali Franciji.

Te milijone strelcev so pridno izvežbali tudi za takozvano "zapletnost taktiko", po metodi nezgorejenih otrok, ki izza plota mečejo kamenje. V mobilizaciji "črne vojske" ne sodelujejo seveda samo rjavosrajniki, pač pa sploh vsi Nemci. Tako so so formirale "Landwacht", "Stadtswacht", "Fabrikenwacht" (poljska straža, mestna straža, tovarniška straža), ki so organizirane po vzorcu britanske Home Guard (domovinske vojske) in po tradicionalnih "Einwohnerwehr" (črna vojska), ki so zadušile revolucijo 1. 1918. Ta "črna vojska" je predvsem postavljena za nadzor nad tujim delavstvom v Nemčiji.

Po vseh nemških vaseh se ob nedeljah in praznikih po ves dan z vso vnemo urijo pripadniki "črne vojske". Odkar je postal Himmler vrhovni poveljnik notranje nemške armade, so manevri povezani z redno vojsko in pod nadzorstvom SS, ki je zadnje upanje režima.

Posebna značilnost "črne vojske" je njena oborožitev, ki je preprosta, ali tudi učinkovita. Proti koncu avgusta je ves nemški tisk objavil popis novega orožja, ki ga imenujejo raketni možnar. Je to zelo primitivno, obenem pa tudi gibljivo orožje, s katerim so baje dosegli odlične uspehe. Proizvodnja je zelo preprosta in jo lahko zaupajo tvojnicam, ki ne razpolagajo s posebnimi napravami. (Nemški poročevalski urad 22-8-1944).

Če si vse te priprave ogledamo v celoti, se nam pokaže načrt, ki ima namen nemško vojaško šibkost pretvoriti v splošno ljudsko gibanje po vzorcu Jugoslavije.

Istočasno z vojaškimi pripravami potekajo tudi politične priprave za bodočo vojno. Rosenberg, ki je bil minister vzhodne nemške oblasti, se je vrnil zopet na svoje staro mesto kot ideološki vodja nacistične stranke. Na svojem novem mestu je pričel z novo kampanjo, ki je neposredno pod Hitlerjevim in Himmlerjevim vodstvom, za formiranje nove elite fanatikov, ki naj bi bili zadnji bramborci "večnih idej nacional-socializma". Ta elita se rekrutira med Hitlerjevo mladino in tudi med redno armado. Od časa do časa javlja nemški tisk, da je bil po kak pripadnik te elite postavljen na odgovorno mesto v stranki, v državni upravi ali pa v organizaciji narodne obrambe.

Nacisti v splošnem ne delajo posebne reklame za to novo elitno. Pred šestimi meseci so pa vendarle z velikim pompom razglasili ustanovitev političnih komisarjev v nemški Wehrmaecht, ki naj bi se polagoma polastili stvarnega nadzorstva nad nemškimi oboroženimi silami.

Izvajanjem Heinza Schmidta

V ozadju vseh teh dogodkov se nam pokažejo tri politične mere:

1. Z vso silo propagirati grožnjo "črne vojske" in "zgorele zemlje" kot sredstvo za doseg miru, ki bi rešil hitlerjevski režim v eni ali drugi obliki.

2. Če bi se to ne posrečilo, pa storiti vse, da bo okupacija Nemčije za zavezniške čim težja z uvajanjem kaotičnega stanja na vseh popriških javnega življenja, da bi se na ta način mogli prikriti vojni zločinci, ki bi si na-

je sledila Hitlerjeva proklamacija, ki se po Reuterju glasi takole:

"Po petih letih vojne je sovražnik s pobegom vseh naših evropskih zaveznikov prisel v nekaterih okrožjih v bližino nemških meja, na drugih straneh pa je nemške meje že tudi dosegel. Sovražnik je podvojil svoje napore, da uniči naš raj, da iztrebi nemško ljudstvo in njegov nacional-socialistični režim."

V nadaljnjem je Hitler povedal, da je bila prva vseobčja mobilizacija izvršena v avgustu 1939, nato pa je nadaljeval: "Medtem, ko sovražnik misli, da je čas pripraviti se za poslednji udar, smo odločili, da izvršimo drugo totalno mobilizacijo. Odločitev sovražnika, da nas pokonča, se moramo zoperstaviti in očistiti raj vseh sovražnih sil, da bi nam na ta način bil zajamčen mir, ki ohranja bodočnost Nemčije."

S proklamacijo totalne mobilizacije je Hitler izjavil:

"Ukazujem, prvič, da se v vseh nemških okrožjih ustanovi "Volkssturm" (črna vojska), ki mora zajeti vse moške od 16 do 60. leta. Ta "črna vojska" bo branila rodno grudo z vsemi orožji in z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

2. Gauleiterji (okrožni vodje) bodo ustanovili in poveljevali "nemški črni vojski".

3. Za inšpektorja strelcev postavljam šefa štaba S. A. Scheppmanna, za inšpektorja tehničnih del pa poveljnika nacističnih motoriziranih korpusov, Krausa.

4. Vsi pripadniki "črne vojske" so vojak v smislu vojaških zakonov.

5. Ti ukazi se ne nanašajo na pripadnost članov "črne vojske" k drugim organizacijam.

6. Reichsfuehrer SS Himmler je kot vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil odgovoren za vojaško organizacijo, za izvežbanje, opremo in oborožitev "črne vojske".

7. "Črna vojska" bo odhajala na bojišče samo po ukazu Himmlerja v soglasju z odredbami Hitlerja.

Hitlerjeva proklamacija konča s temi le besedami: "Nacionalistična stranka izpopolnjuje najvišje dolžnosti do nemškega naroda s tem, da pošilja najprej v prve linije svojo organizacijo kot najvišjo oporo obrambe nemškega rajha."

Hitler se je oprijel dveh zadnjih sredstev, da bi se rešil brez-pogojne predaje:

Najprej je to bila "totalna mobilizacija", s katero je bil šaržiran Goebbels. Ogromno številno vseh vrst funkcionarjev so vpoklicali ali pa jih postavili v tovarne. Državni aparat je bil s tem zelo težko pahljabelj, kar je ustvarilo prve pogoje za administrativno zmedo.

Drugo pa je najnovejši napad hitlerizma proti vsaki morebitni opoziciji. Ta napad je sledil atentatu na Hitlerja 20. julija 1. 1. in je imel namen ustvariti legendo "čudovite armade", ki naj bi spreminila vojne dogodke v korist Nemčije. Tej legendi je manjkalo samo časa, da bi lahko tudi stopila v akcijo. Vođilna misel legende je bila tale: "Izdajalci so s svojimi pomagačji v Londonu in Moskvi nameravali kapitulirati in ponižati Nemčijo v popolno suženjstvo. 20. julija se jim to ni posrečilo. Ali s sabotažami, ki so jih izvršili na najvažnejših državnih mestih, smo izgubili dragoceni čas, pa so zato izdajalci odgovorni, če "čudovito orožje" ne bo moglo premagati sovražnika."

V zadnjih tednih se je nacistično časopisje izredno trudilo, da bi ta legenda zajela ves nemški narod.

V ozadju vseh teh dogodkov se nam pokažejo tri politične mere:

1. Z vso silo propagirati grožnjo "črne vojske" in "zgorele zemlje" kot sredstvo za doseg miru, ki bi rešil hitlerjevski režim v eni ali drugi obliki.

2. Če bi se to ne posrečilo, pa storiti vse, da bo okupacija Nemčije za zavezniške čim težja z uvajanjem kaotičnega stanja na vseh popriških javnega življenja, da bi se na ta način mogli prikriti vojni zločinci, ki bi si na-

Ena najbolj privlačnih zabav ali razvedril so marionete v rokah umetnika. Hortense Sovetski, ki v New Yorku vodi šolo za vežbanje v marionetni umetnosti. Je prišla na idejo, da te igre lahko slušajo tudi za unljako in politično vslogo delavcev. Na sliki jo je videti z nekim svojim učencem.

Proizvodnja bencina na Angleškem

Henry Galland

Po tradiciji je Velika Britanija trgovska dežela in Angleži so se zmeraj upirali proizvajati doma izdelke, ki so jih v drugih deželah lahko cenejše kupovali. Znana so načela velikega britanskega narodnega gospodarja Adama Smitha: "Gotovo bi bilo mogoče izvrtati v škotskih hribi topli vrelce, posaditi trto in pridelati dobro vino, ali vse to bi bilo tridesetkrat dražje, kakor pa nam to daje tujina."

Adam Smith seveda ni predvideval podmorske zapore in zato je moral Velika Britanija takoj po pričetku vojne temeljito pospeševati poljedelstvo, da so imeli Britanci kaj za pod zob. Gotovo je, da bi mogli prebivalci britanskega otočja v mirnih časih nakupiti jajca in maslo enake kakovosti, ali po mnogo nižjih cenah na Danakem, ali pa meso v Argentini, ali Danska je v nemških rokah, Argentina pa je daleč in ladje so potrebne za druge važnejše naloge. Strategične in gospodarske potrebe so v mnogih slučajih v težki medsebojni neskladnosti.

Bencin je eden izmed zanimivih predmetov te neskladnosti. Pred vojno se je komaj kopel ljudi sanjalo, da prideluje Velika Britanija bencin. Najvažnejša sirovina za izdelovanje bencina je premog. Nekdaj je bilo polno nafte po vsem svetu, v Združenih državah, v Mehiki, v Romuniji itd. Velika Britanija je nafto ali tudi bencin lahko nakupovala po ugodnih cenah tako rekoč po vsem svetu.

Pa tudi na Angleškem so go-

dejali nova imena, se vtihotapili v zavezniško upravo, sabotirali pomirjevalne napore zaveznikov, organizirali teroristične bande, tako da bi postalo življenje za okupacijske čete nezno-ljivo.

3. Preprečiti vsako vrsto političnega življenja v Nemčiji na ta način, da se pobijejo vsi tisti, ki bi si upali sodelovati z zavezniškimi. Krilatice naj bi bila prepričanje, da je nacional-socializem nenadomestljiv. Zavezniški se bodo med seboj skregali, prejozli nemški nacizem pa bo vzletel iz nemških ruševin kakor feniks.

Novo orožje za ohranitev nacizma v Nemčiji so fašistovski veljaki preizkusili že v Vzhodni Prusiji, v Porenju in v Porurju. Neutrlni listi pravijo, da uspehi niso bili ravno zavidevanja vredni. Na okupiranem nemškem ozemlju je nemški nacizem izginil popolnoma. Seveda je zasedeno ozemlje dosti premajhno, da bi se iz tega mogli izvajati kakršni koli optimistični zaključki. Zasedba Nemčije ne bo zahtevala samo striktno izvajanje vsega tistega nasilja, ki so ga Nemci vršili po Evropi, pač pa bodo morali biti ukrepi polnovredni protiutež tudi sedanjemu Hitlerjevemu "navdahnjenju".

Mogoče je "nemška črna vojska" tisto čudovito zdravilo, ki so ga človekoljubi tako intenzivno iskali ves čas sedanje vojne in ki bo mogoče na en ali drugi način zreduciralo 80 milijonov Nemcev na eno četrtno tega števila. Če bo temu tako, potem je Hitler v resnici v tej vojni iznašel učinkovito skrivno orožje...

—Bazovica.

logi ugotovili zalogo nafte in 1. 1934 so izdali poseben zakon za iskanje podzemeljskih zakladov nafte. L. 1939 je preiskovalna družba "Arcy", ki je podružnica Anglo-iranske petrolejske družbe, preiskala okrog dvajset raznih področij. Vendar je vse ostalo še v mejah poskusov. Letna proizvodnja je znašala komaj 967 ton.

Takoj ko je pričela vojna, je bencin zavzel prvo mesto vojnih naporov. Velika Britanija je seveda lahko računala na zadostne zaloge v tujini, ali pot je bila dolga in nevarnosti vojnne z vsakim dnem večje. Čeprav so se britanski državniiki zavedali, da jim ne bo mogoče producirati toliko bencina, kolikor ga bodo potrebovali, so kljub temu posvetili lastni domači proizvodnji kar največ pažnje.

Leta 1941 so britanski petrolejski vrelci, katerih ležišča so še državna skrivnost, dali 25.000 ton bencina. V tem letu je nemška podmorniška nevarnost dosegla višek. G. Geoffrey Lloyd, predsednik britanskega kontrolnega urada za petroleje, je takrat izjavil, da je treba proizvodnjo dvigniti na 100.000 ton letno—in to se je posrečilo.

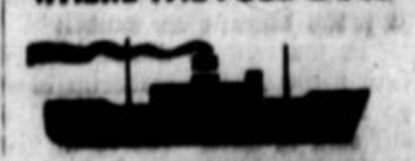
Britanski častniki so pred kratkim obiskali petrolejska področja v Veliki Britaniji in sam Lloyd jim je osebno obrazložil zgodovino britanskih petrolejskih vrelcev. Vrelci ležijo v čisto poljedelskih okrožjih, kljub temu kmečka idila ni bila prav nič prizadeta. Nad dva metra visoke črpalke goni električna sila tako tiho, da tega skoro nihče ne opazi. Ko so vrelce izvrtali, so napravili okrog črpalke čisto majhno ogrado. Načelo je obveljalo, da na isti kmetiji lahko pridelujemo maslo ali petroleje. Govedo, ki se pane v okolič, gleda na črpalke z isto ravnodušnostjo, kakor da bi to bili kozolci.

Petrolejski vrelci so majhni, kakor je majhna tudi sama Anglija, ali dajejo dobro kakovost. Nemške podmornice jih ne bodo našle.

Vsa dela so bila izvršena zelo hitro. Od začetka vojne dalje so vrelci dali 78 milijonov galonov tekočega goriva, ki je služilo za bencin, mazila in tudi za letalsko gorivo. Tisoč delavcev je stalno zaposlenih na licu mesta. Vsi delavci prejemajo toplo hrano. Delavstvo prihaja po večini iz bližnjih mest in vasi. Izurili so jih posebni strokovni tehniki, ki so se vrnili iz petrolejskih območij v tujini.

Vprašanje je, ali se bo podjetje izplačalo tudi v mirnem času. Sir William Fraser, predsednik Anglo-iranske petrolejske družbe je mnenja, da podjetje sedaj plačuje svoje investicijske izdatke in bi moglo obratovati s stalno povečano zmogljivostjo še 10 do 15 let, mogoče tudi še več. Lahko je tudi mogoče, da bodo našli v bližini še druge izdatne vrelce.—Bazovica.

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY TRANSPORT burns 33,000 gallons of fuel a day.

RDEČA KOKARDA

Roman iz velike francoske revolucije

STANLEY WEYMAN

(Nadaljevanje)

"V Parizu sem si izposodil tisoč liver, da se opravih za sedanje podjetje," je nadaljeval, ogibaje se me z očmi; "naslov upnika najdete v kovčegu, ki ga imam v gostilni. Če se mi zgodi nesreča, bi vam bil hvaležen, ako mu pošljete denar, kar mi ga je še ostalo. To je vse."

"Ves dolg bo plačan," sem dejal. "Zanesite se name."

Stisnil mi je roko in stopil na določeno mesto. Midva z Louisem sva se postavila z mečem v roki vsak na svojo stran nasprotnikov, pripravljena, da poseže vmes, ako bi bilo treba. Na dano znamenje sta se protivnika pozdravila in nastopila—in že sta rezili žvenketali in drsaje zapeli drugo ob drugem. Golobje s stolnice so nam v krogu letali nad glavami in sredi vrta je na soncu mirno žuborel vodomet.

Še preden sta se spopadla v tretje, je moral vsak opaziti popolno različnost njunih metod. Hughes se je boril z vso silo in vsem telesom, sklanjal se, naskakoval, metel se v stran in veliko igral z zapetjem. Narobe pa je gospod markiz držal oprsje ravno in nepremično ter jedva gibal z laktjo; njegovo borjenje je bilo obrzdano, kakor da stoji v borilnici in drži v roki floret; vse parade mimo onih z mečem so mu bile za malo. Očividno je bil on boljši borilec in kapetan se je moral upeti prej od njega, zakaj skakanje z mesta je naporno in zapetje se utruja preje od lakti. Razen tega sem kmalu opazil, da se markiz zadovoljuje z defenzivo in hoče uporabiti vsa svoja sredstva šele tedaj, ko bo videl, da nasprotnik peša. Oči so me skelele, grlo mi je bilo suho in v svojem strahu pred usodnim sunkom sem komaj še sople. Tedajci pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Zdelo se je, kakor da je kapetan spodrsnil—a to je bilo samo finta: spustil se je malone na trebuh, oprl se z levico ob tla in sunil nasprotniku pod parado. Konica njegovega meča se je že dotikala markizovih prs, ko je ta odskočil nazaj, baš še za časa, da se je rešil smrti. Kapetan še ni bil vstal, ko je Louis odbil njegov meč.

"Nepoštena borba!" je kričnil ogorčen. "Nepoštena borba! Sunek pod parado—to ni pravilno!"

Kapetan je stal težko dihaše na mestu, z ostjo pobešeno k tlom.

"Zakaj naj bi bilo nepravilno, gospod?" je vprašal.

Kakor v zadregi se je ozrl name.

"Ne razumem vas prav, gospod de Saint-Alais," sem rekel osorno. "Ta sunek..."

"Je nedovoljen."

"V borilnicah," sem dejal. "A tukaj je dvo-boj."

"Nikoli še nisem videl, da bi ga bili uporabljali v kakem dvoboju," je zatrdil on.

"Prava reč!" sem ugovarjal v svoji razvnetosti. "Smešno je motiti borbo s takimi prevezami."

"Gospod!"

"Smešno je!" sem togotno ponovil. "Spričo takega ravnanja z vaše strani mi ne ostane drugega, kakor da odvedem gospoda kapetana z borišča."

"Nemara bi radi sami stopili na njegovo mesto?" se je porogljivo oglašil nekdo za mojim hrbtom.

Okrnil sem se in spoznal enega izmed obeh neznancev, ki sva jih bila opazila v markizevi družbi. Naklonil sem se in vprašal:

"Ste li ranocelnik?"

"O ne," je odvrnil razjarjeno. "Moje ime je du Marc, ves na vašo razpolago."

"Vsekako niste sekundant," sem ga zavrnil. "Po tem takem nimate pravice, da ste tu. Prosim vas, da se odstranite."

"Toliko pravice gotovo imam kakor onile," je nadaljeval z izzivajočim jedkim glasom, kačoč na streho stolnice, s katere se je sklanjalo izza naslona vse polno radovednih glav.

Osupnil sem.

"Naši prijatelji imajo vsaj toliko pravice kakor vaši," je nadaljeval izzivajoč.

"Toda oni se ne vtikajo vmes," sem se odrezal z vso odločnostjo. "Zato se tudi vi ne smete. Zahtevam, da se odstranite."

Du Marc se je vzlic temu še upiral in hotel celo razgrajati; a tedaj se je naveličal Louis in ga je suho zavrnil. Na njegovo besedo je širokoustnež skomignil z rameni ter odstopil. Mi štirje smo se spogledali.

"Najbolje bo, da nadaljujemo," je kratko rekel kapetan. "Ako je bil moj sunek nepravilen, je imel ta gospod prav, da se je oglašil. Ako ne..."

"Izvrstno," je dejal Saint-Alais.

Jekli sta spet zažvenketali; a poslej je bila borba bolj srdita in manj oprezna in kapetan je večkrat uporabil brutalno parado v polkrogu, ki je med poklicnimi pretepači običajnejša nego v borilnicah. Ta sunek, ki ga je izpostavil riposti, je nekam begal markiza; zdelo se mi je, da ne suče meča več tako spretno kakor prej, in večkrat je bilo videti, da ga spravljajo protivnikovi naskoki iz ravnotežja. Nemir me je obhajal, srce mi je začelo naglo utripati in bliski dvigajočih se in padajočih ostrin so mi slepili oči. Za trenutek sem se ozrl na ono stran, k Louisu—in prav tisti mah se je zgodila nesreča. Kapetan je spet uporabil svojo polkrožno parado, a topot se je preveč odkril in Saint-Alaiseva ostrina je z modrasjo brzino šinila pod njegovo. Kapetan je omahnil vznak in meč mu je pal iz roke.

Padajočega sem ga prestregel v naročje, toda kri se mu je že lila iz odprte rane na strani vratu. Še je zavil oči proti meni in napel vse moči, da bi izpregovoril. Ujel sem dve besedi: "Ne pozabite..." Nato mu je kri zadušila glas in njegove trepalnice so se počasi zaprle. Smrt ga je objela, še preden je priskočil ranocelnik—da, še preden sem ga utegnil položiti v travo.

Ves prepaden od nenadnosti katastrofe, sem nekaj trenutkov klečal ob njem; kakor v blodnji sem gledal ranocelnika, ko mu je tipal žilo in srce in izkušal s palcem zamašiti rano. Za minuto ali dve se je strnil ves moj svet v to svinčeno obličje in v drgetajoče trepalnice, ki sem jih videl pred seboj. Kar verjeti nisem mogel, da bi bila kapetanova hrabra duša že zbežala iz telesa in da bi bil krepki mož, ki si je bil tako naglo osvojil moje spoštovanje, že mrlič—ta mrlič, čigar obraz je pokrivala bledica smrti, med tem ko so golobje krožili nad mojo glavo in so vrabci čivkali in je vodomet cvrkotal v solnčni bleščavi.

"Menda ni mrtev?" sem vzkliknil obupno. "Saj ni mogoče, da bi bil tako naglo umrl!"

"Na žalost je mrtev, gospod vikont," je odvrnil ranocelnik in spustil njegovo glavo na okravljeno travo. "Za takšno rano je ni pomoči."

Vstal je; jaz pa sem klečal, pogreznjen v svojo bol, in strmel v te steklene oči, ki so bile še pred nekaj minutami polne življenja in ognja. Nato sem z drgetom groze spustil pogled po sebi. Ves sem bil oblit s krvjo; imel sem jo na prsih, na rokah in na suknji. Tedaj sem se spomnil Saintalaiskih in sem se ozrl, da vidim, ali sta še na licu mesta. Ali tisti mah me je pretreslo.

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

(Dolje prihodnjik.)

Ameriški vojniki beže po nekem mostu v Luksemburgu, ki je pod sovražnim ognjem. Ta slika je bila aneta, ko se podili nemško armado pred sabo.

ROŠKI BISER

I.

Poglej prekrasno dekle med mirtami! Kakor mlada vesna stoji in gleda po modrem zalivu. Kako jasno ji je čelo, kako se ji beli vrat izpod zlatorjavih kit! V temnem očesu sije nebo nedolžnega srca; mila lica cve-to kakor jutranja zora na nebeških oblakih! Lahko zakrivljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

ROŠKI BISER

I.

Poglej prekrasno dekle med mirtami! Kakor mlada vesna stoji in gleda po modrem zalivu. Kako jasno ji je čelo, kako se ji beli vrat izpod zlatorjavih kit! V temnem očesu sije nebo nedolžnega srca; mila lica cve-to kakor jutranja zora na nebeških oblakih! Lahko zakrivljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad verjel, da so Rimljani nekdaj ustanovili pristanišče Rože! In otroška ta usta, milejša so od iztočnih rož! Srečen, kdor..."

"Z Bogom! Ne polni mi žalost duše—samo strašna boleš je bila, ki mi je zagrenila tudi glas! Saj ne moreš drugače! Odhajam. Globoko čutim, da sem ljubljenemu nosku bi rad